

memento mori - lat. – „pamätaj na smrť“; pozri *kostlivec, mor, Thébais, Posledný súd, Traja živí a traja mŕtvi, peklo, mŕtvy, smrť*

pozri *ars morendi, cursus mundi, dance macabre, Et in Arcadia ego, Gloriam finis mundi, chorea machabaetorum, corona triumphalis, imago mortis, In ictu oculi, memento mori, obrazy smrti, sapientia morendi, tanec smrti, triumf smrti, Vanitas*

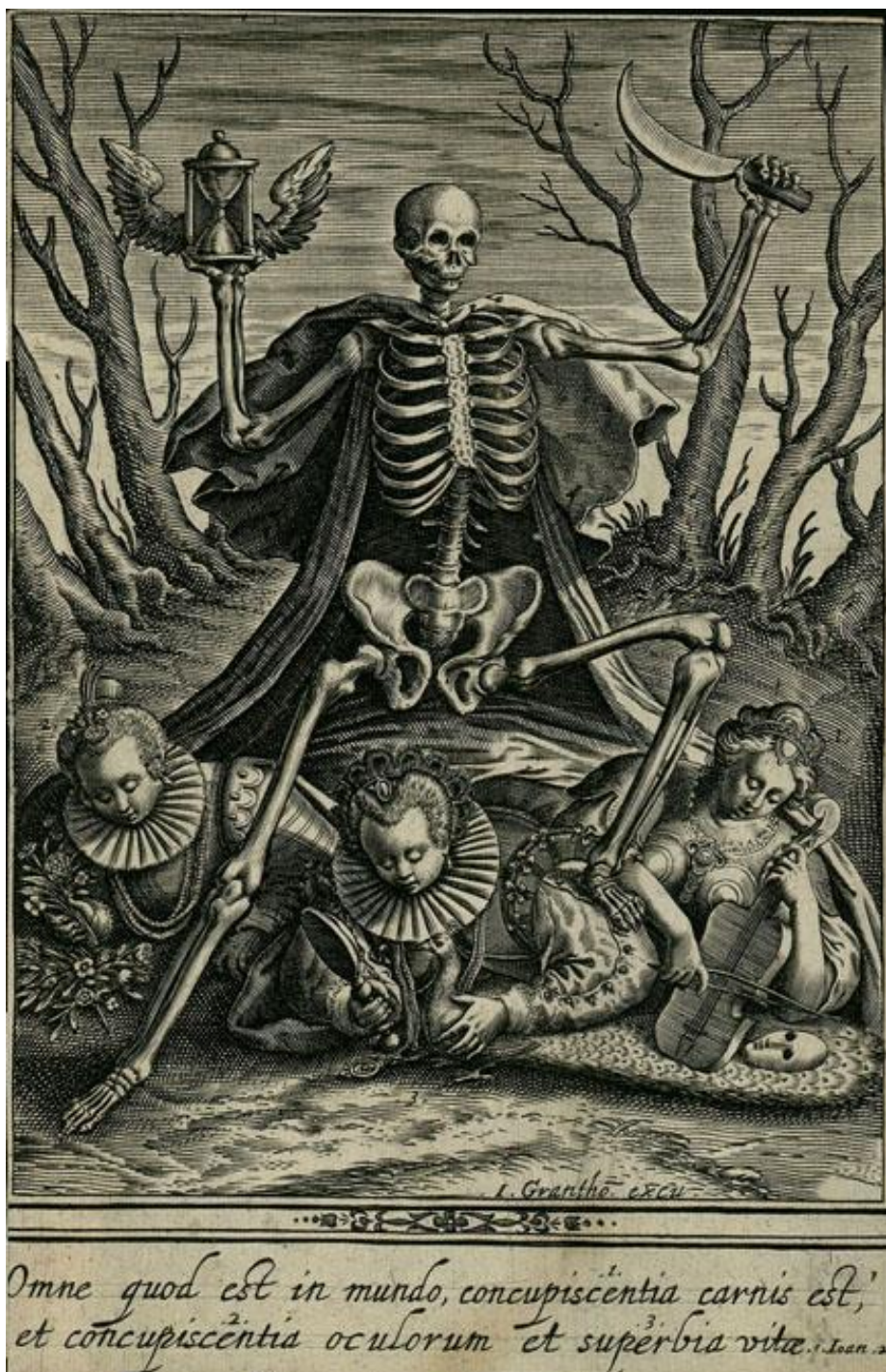
<http://it.wikipedia.org/wiki/Morte>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Memento_mori

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8450465744/in/photostream/>

Memento mori (mozaika z Bagno di casa v Pompejach)

J. Granthomme:

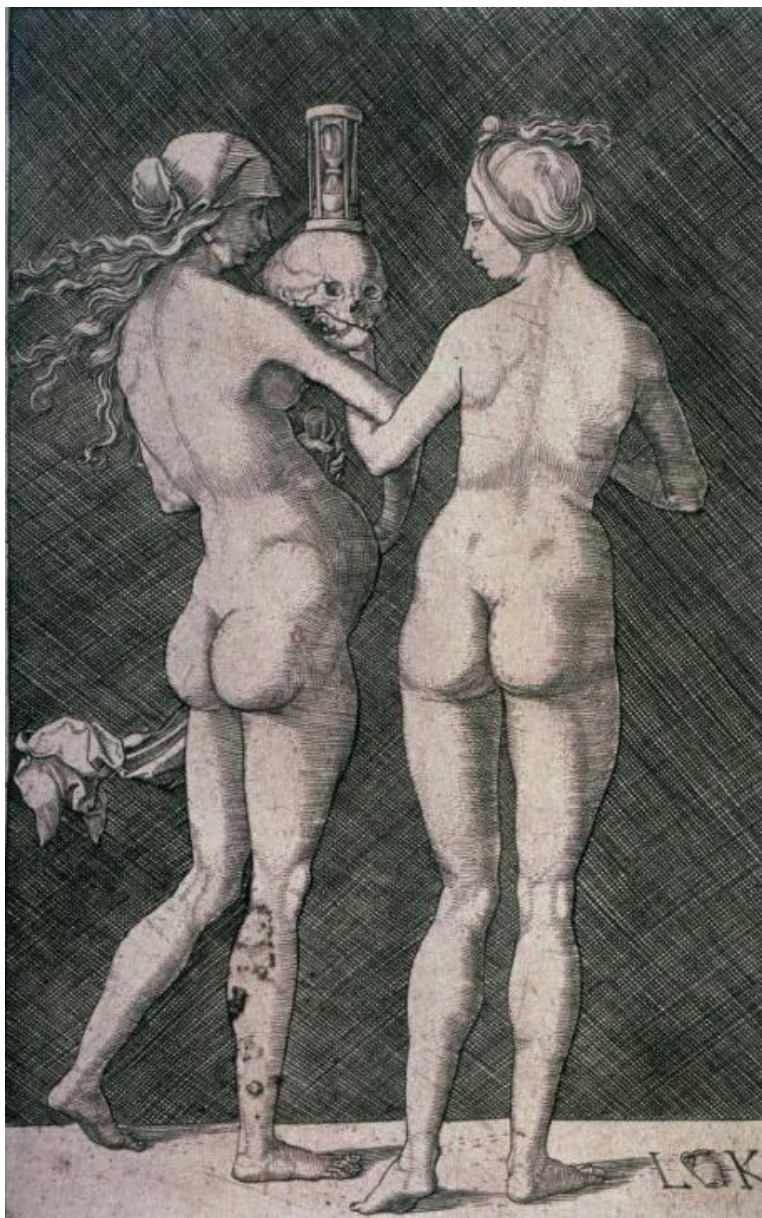
Majster MZ Zazinger: Nahá žena so slnečnými hodinami stojaca na lebke (vanitas, rytina, 1500-1503)

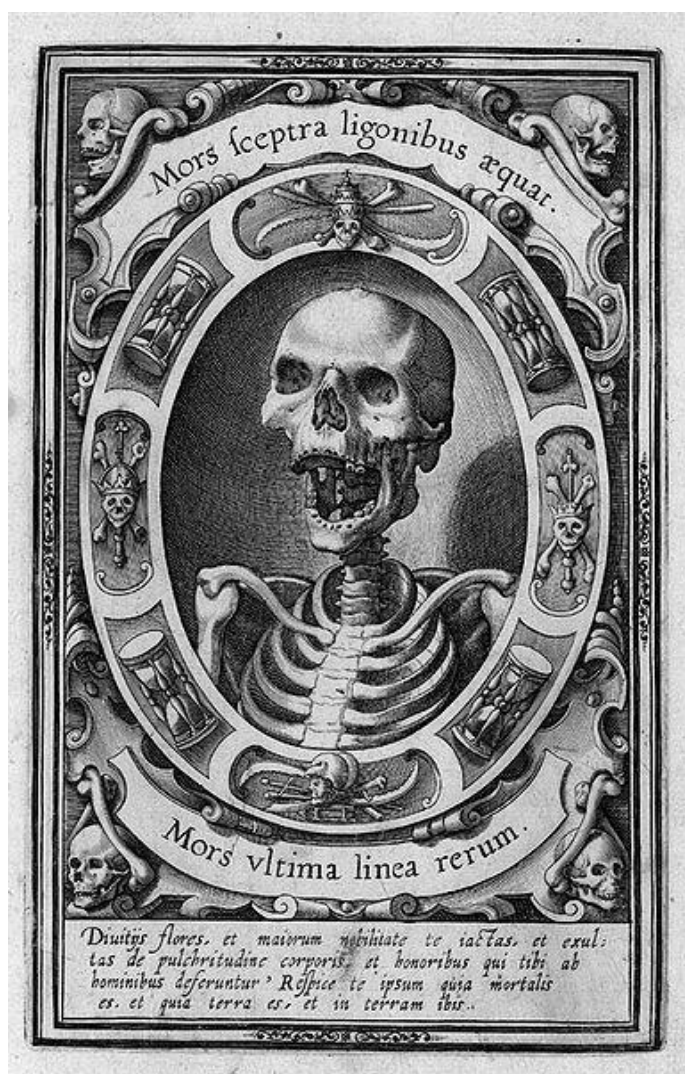
A. Dürer: Mladý pár ohrozovaný smrťou alebo Promenáda (medirytina, 1496-1500)

A. Dürer: Smrť a lancknecht (drevoryt, memento mori, 1510)

L. Krug: Dve nahé ženy (rytina, 16.st.)

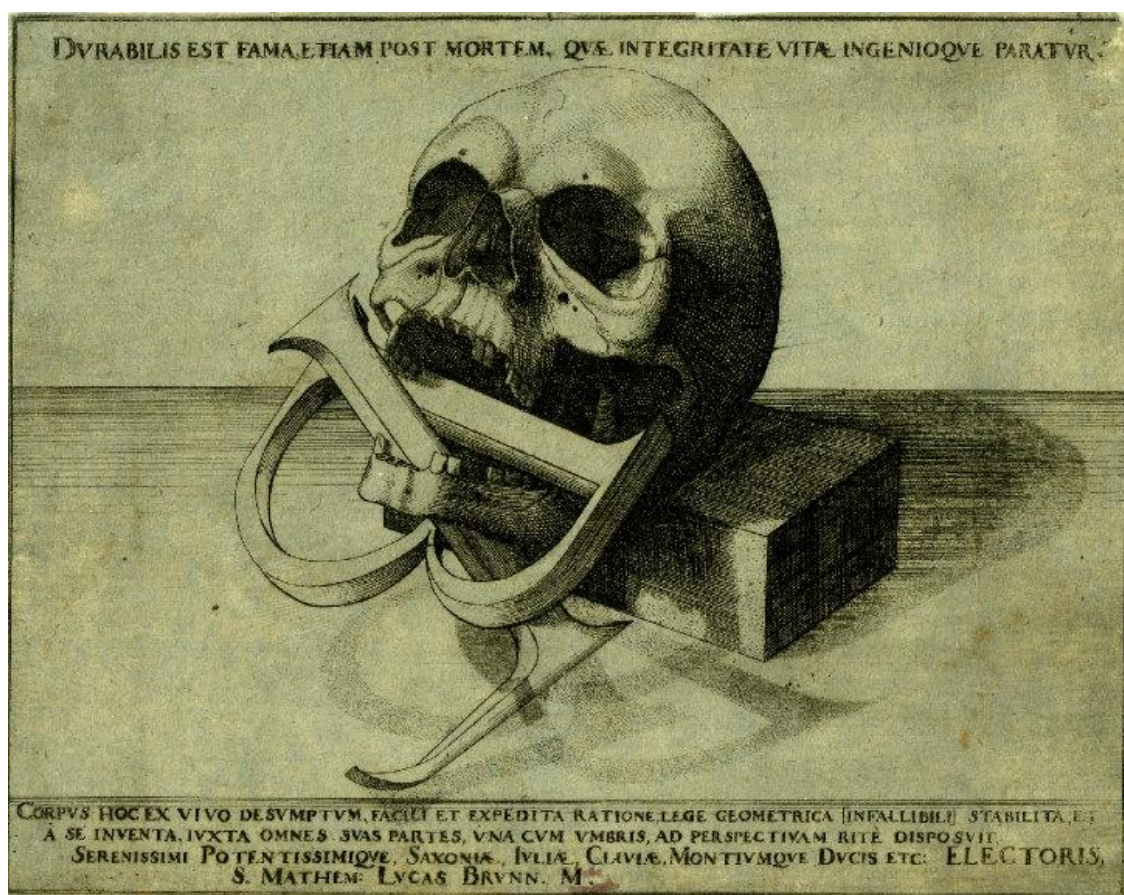
P. Galle: Smrť je posledná hranica vecí (memento mori, medirytina, 1570)

J. Mathai podľa K. van Mandera I: Diet'a a kostlivec. Alegória pomínutelnosti života (rytina, memento mori, 1599)

H. Weigel st.: Spiaci chlapec s lebkou (memento mori, 16.st.)

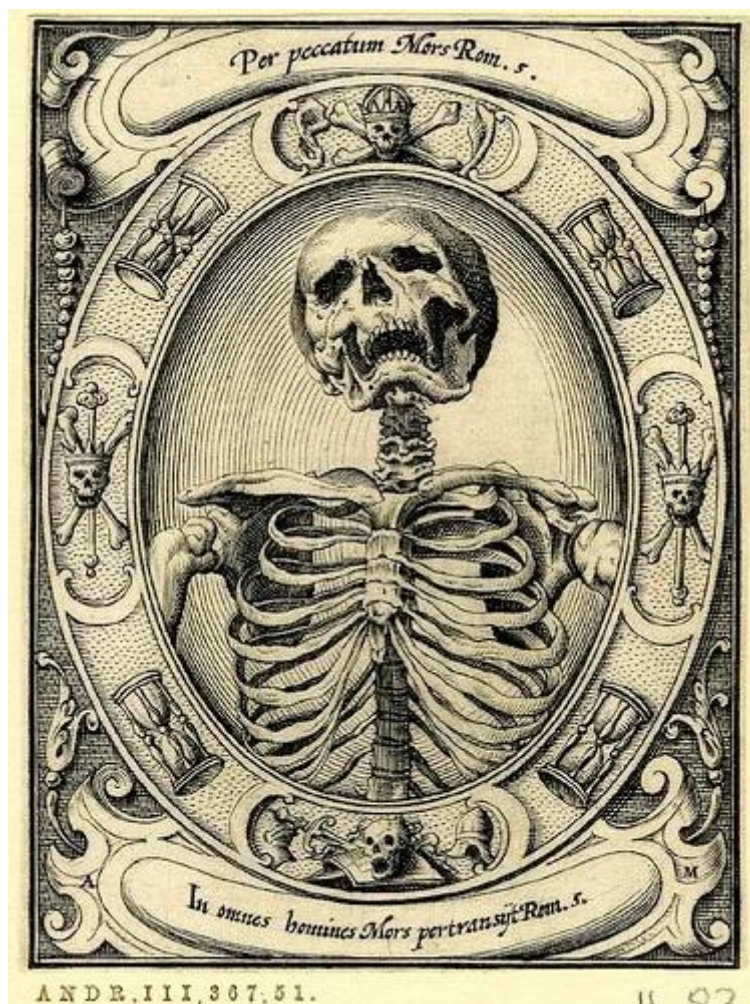
M. L. Brunn: Lebka so skríženými písmenami LB v čelusti (rytina, memento mori, 1590-1610)

A. Veneziano: Kostry (memento mori, 16.st.)

A. Veneziano: Stará žena sa blíži k hrobu (memento mori, 1528)

A. Mair: Memento Mori (rytina, 1605)

A. Mair: Spät' k pravde: Zatratenie (rytina, memento mori, 1605)

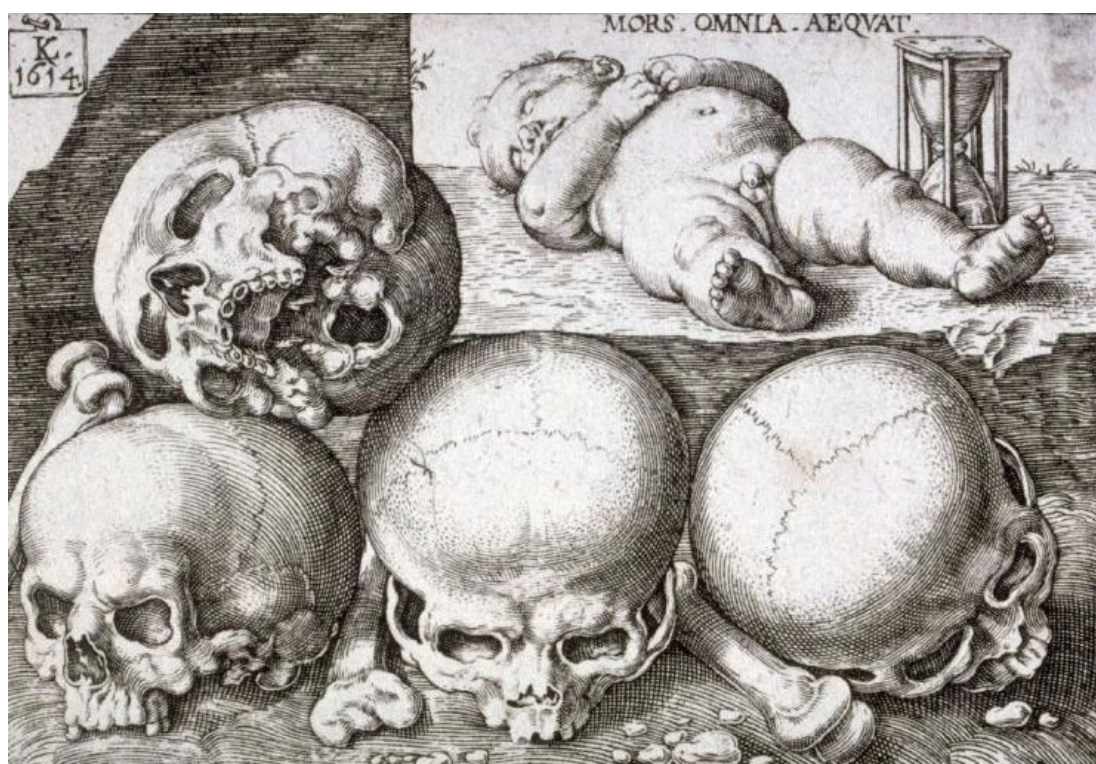
A. Mair: Umierajúci (rytina, memento mori, 1605)

Francúzsky anonym: Memento mori (1580)

D. Barendsz: Ľudské hodovanie a milovanie, čakanie na posledný súd (kresba hnedým atramentom, lavírovanie, bieloba, 17.st.)

A. Beham a Lucas Kilian podľa S. Behama: Štyri lebky a mŕtve dieťa s presýpacími hodinami (memento mori, rytina, 1614)

J. Sadeler I podľa P. Stevens: Dvojica ohrozovaná smrťou s Kupidom (memento mori, rytina, 1599)

S. della Bella: Memento mori: Danse Macabre (17.st.)

S. della Bella: Memento mori: Danse Macabre (17.st.)

J. Saenredam podľa H. Goltziusa: Smrť a pešiak (memento mori, 17.st.)

S. della Bella: Memento mori: Danse Macabre (17.st.)

S. della Bella: Memento mori: Danse Macabre (17.st.)

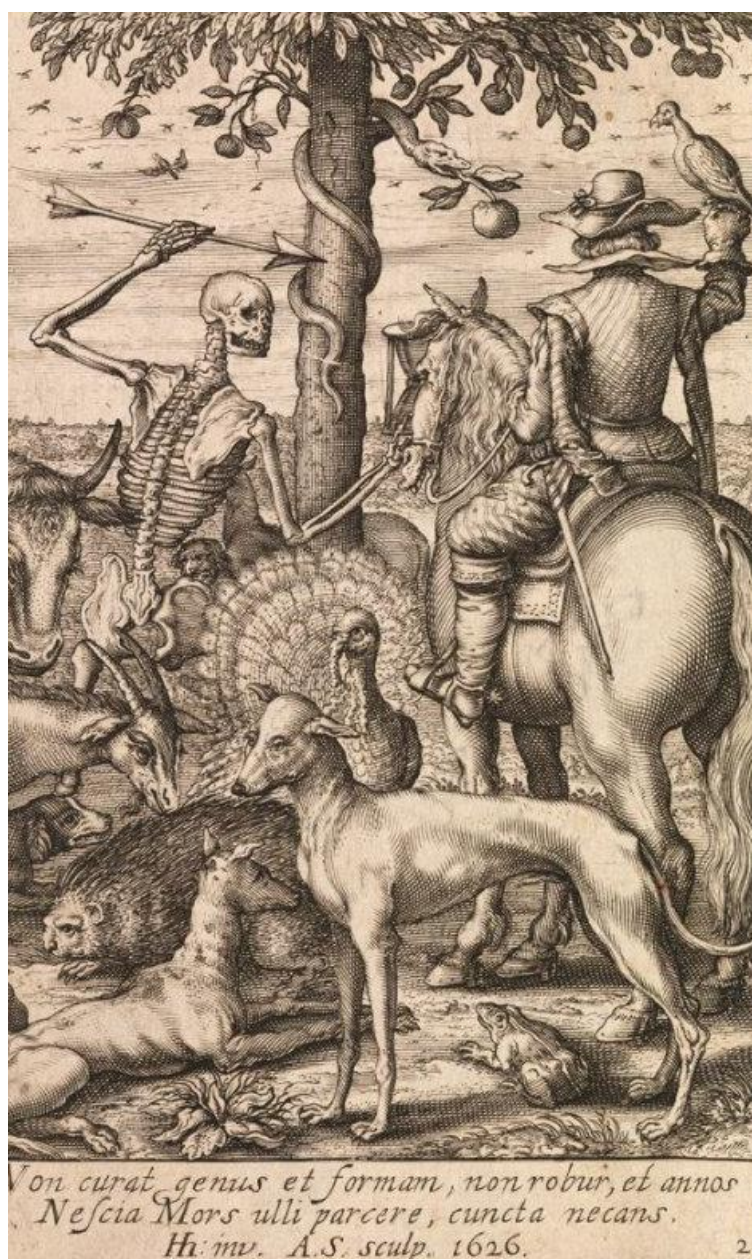
S. della Bella: Memento mori: Danse Macabre (17.st.)

Wierix: Hieronymus Cock (memento mori, detail, 17.st.)

H. Wierix: Smrt' hriešnika (17.st.)

J. Stock podľa H. Goltziusa: Smrť, sokoliar a zvieratá (rytina titulného listu Memento mori, 1626)

A. Sadeler II podľa B. Sprangera: Bartholomaeus Spranger a jeho zosnulá manželka Christina Muller (memento mori, 1585-1629)

Rachael Marks: Memento mori (1689)

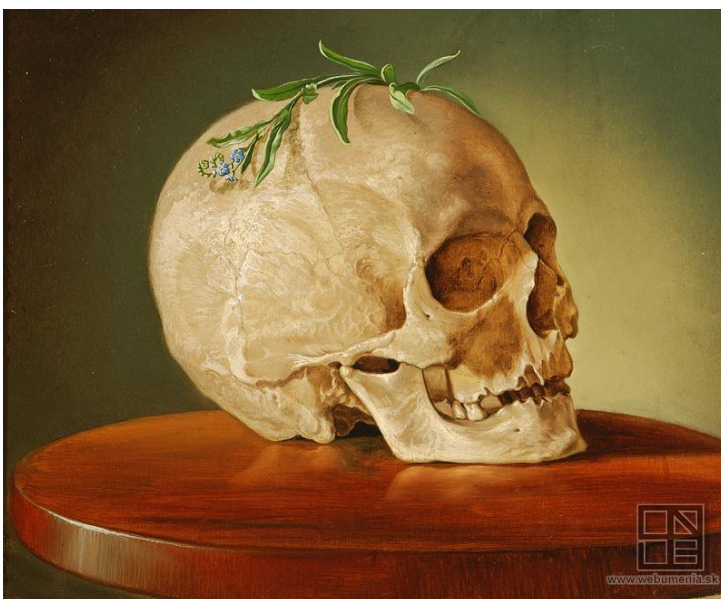
A. de Pereda: Rytierov sen (1655)

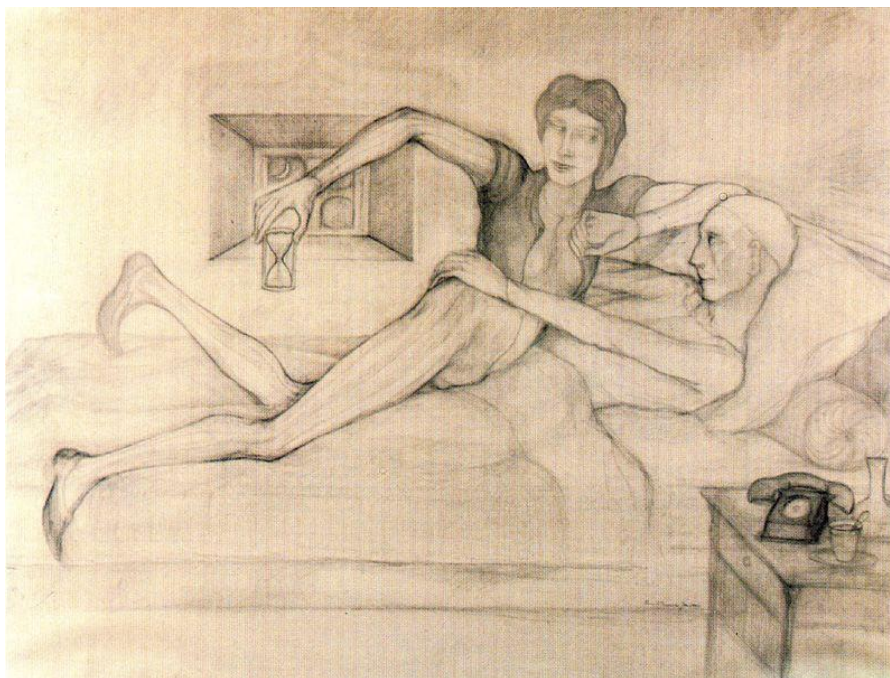
P. van Coecke Aelst: Milenci prekvapení bláznom a smrť (memento mori, 1525-1530)

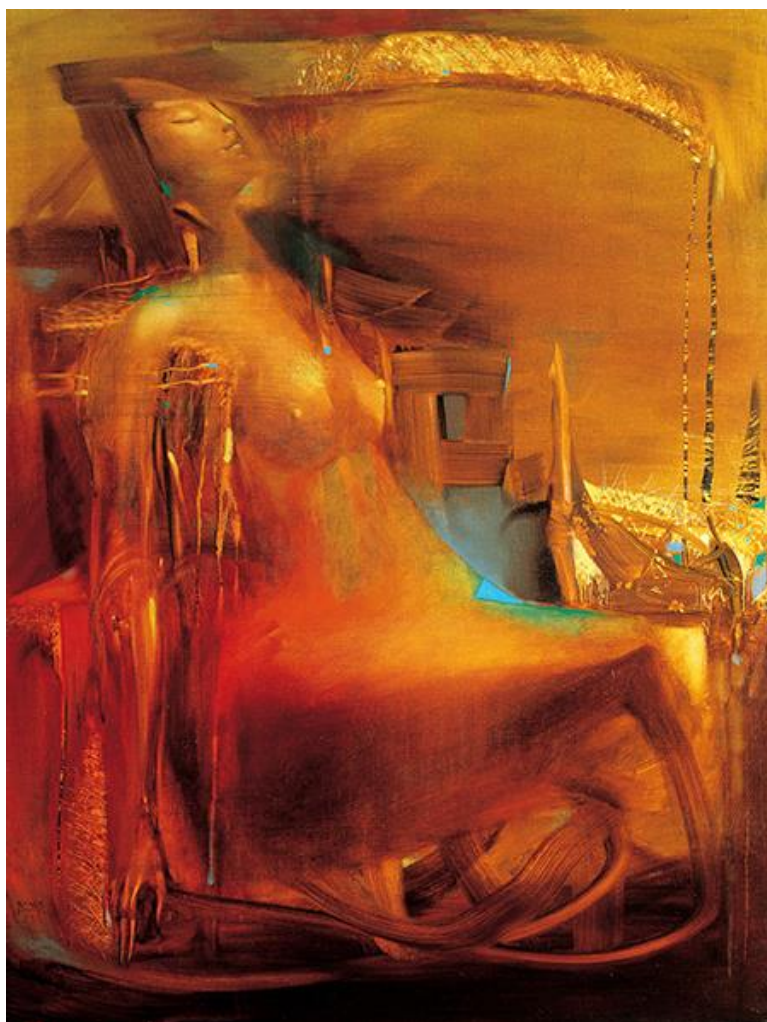
A. Van Dyck: Portrét benediktína držiaceho lebku
A. Böcklin: Autoportrét

F. Klimkovič: Zátišie s lebkou a nezábudkou

Balthus: Bafomet vyberá čas (20.st.)

I. Pavle: Času dost' (1994)

Memfis - *Mennofer*; politické a náboženské centrum starého Egypta v časoch Starej ríše; lokalita na rozhraní Dolného a Horného Egypta; popri Cinewu sídelné mesto faraónov Starej ríše; prabohom a ochranným bohom Memfisu bol Ptah; zakladateľom mesta podľa tradície prvý egyptský faraón: Meni; pozri Sokar, Tatenen, Apis/Hapi; pyramída; Baal (Jordan)

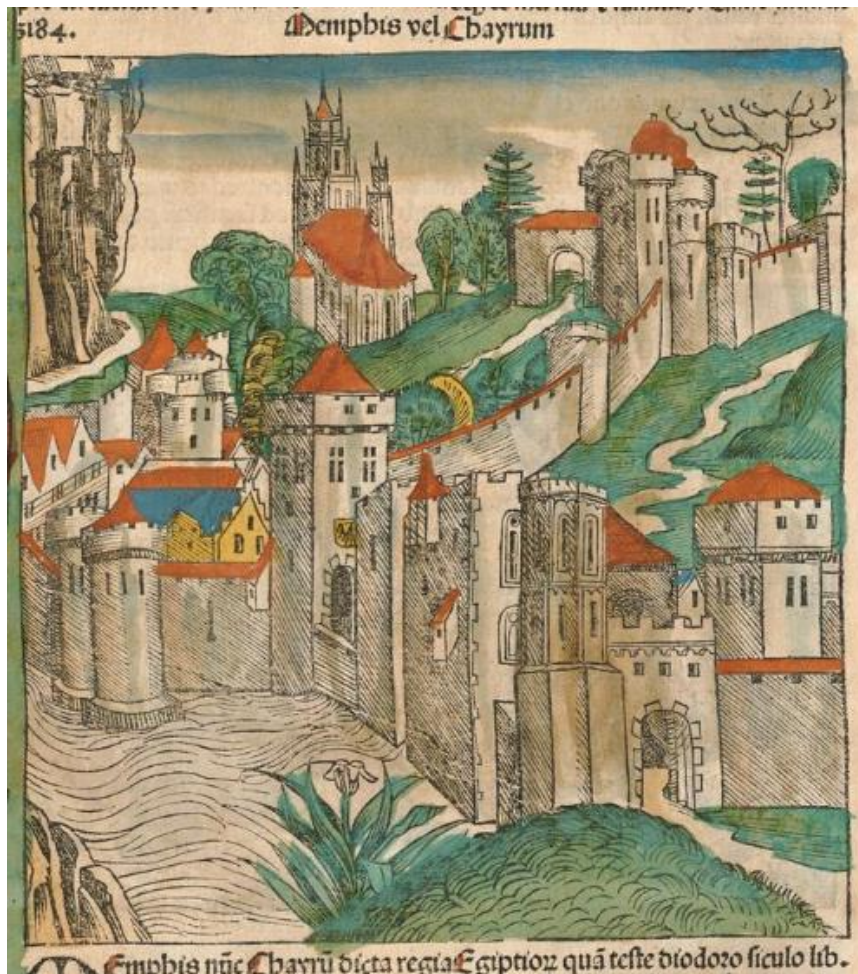
Zamarovský v súvislosti s heslom Ptah: *Hutkaptah* znamená v preklade „palác Ptahovho Ka“; náboženské meno Menneferu (Memfis) sídla jedného z hlavných egyptských bohov Ptaha; vyslovovalo sa približne „hykuptah“; takto znejúce meno mesta si Gréci prispôbili vlastnej výslovnosti a preniesli ho na celú krajinu; tak vzniklo slovo *Aigypptos*, latinské *Aegyptus* a z neho naše *Egypt*; vzniklo z neho aj meno Gíbt, ktorým označovali Arabi po dobytí Egypta (640-642) tamojšie pôvodné obyvateľstvo kresťanského náboženstva; z tohto mena, prevzatého európskymi jazykmi, vzniklo naše *Kopti* - *Koptovia*

Dudák v súvislosti s heslom *egyptská architektúra*: grécky názov hlavného mesta zjednoteného Egypta; jadrom bol chrámový okrsok boha Ptaha, kráľovská rezidencia a pevnosť zvaná *Biely múr*; rozvaliny mesta sa nachádzajú na ploche niekoľkých desiatok km² v oblasti dnešnej dediny Mát Rahína asi 30km juhozápadne od Káhiry

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Memfis>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Mennofer#Memfidsk.C3.A1_kozmog.C3.B3nia

http://sk.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1bo%C5%BEnstvo_starovek%C3%A9ho_Egypta#Teol.C3.B3gia_mesta_Mennefer_.28Memfis.29

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Memphis (drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

Memling Hans - (†1494)

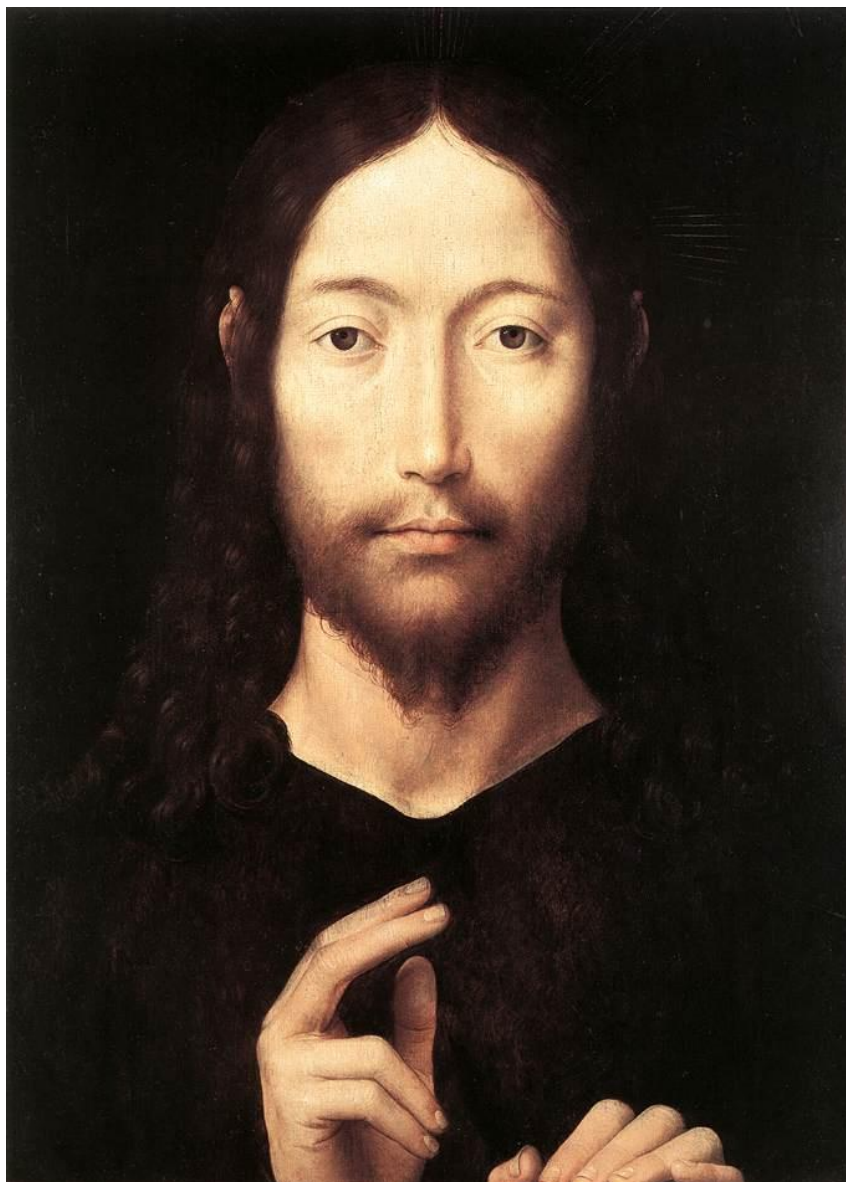
<http://de.wikipedia.org/wiki/Psychomachia>

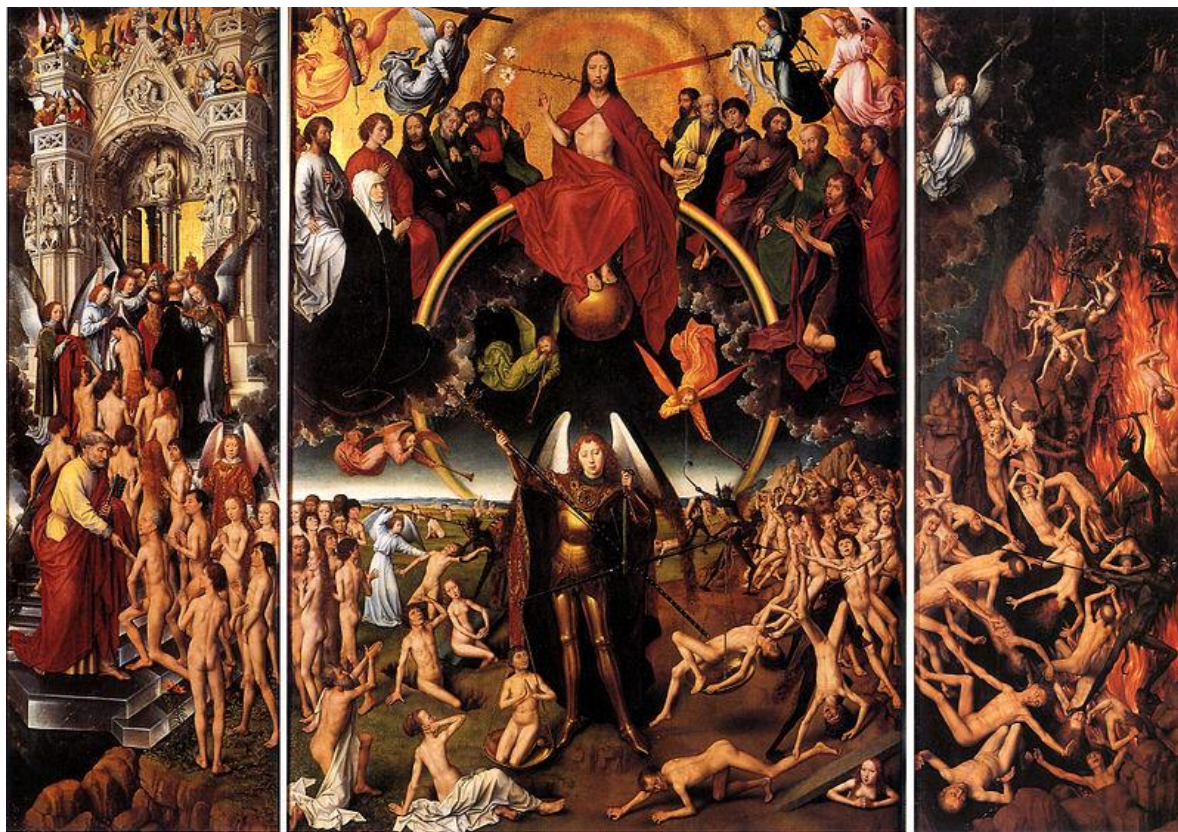
H. Memling: Vzkriesenie (triptych Vzkriesenie so sv. Šebastiánom, 1485-1490)

H. Memling: Alegória Cudnosti

H. Memling: Žehnajúci Kristus (koniec 15.st.)

H. Memling: Posledný súd (triptych, 1467-1471)

H. Memling: V pekle nie je vykúpenie (1485)

H. Memling: Sv. Štefan (1480)

H. Memling: Sv. Ján (pravé krídlo Mariánskeho oltára sira Johna Donne z Kidwelu, 1468)

H. Memling: Sv. Ján píše knihu zjavenia (15.st.)

H. Memling: Jazdec na bielom koni (1470)

H. Memling: Madona s dieťaťom a dvomi anjelmi (1480-1490)

H. Memling: Klaňanie troch kráľov (1470-79)

H. Memling: Sv. Gilles (1491)
H. Memling: Sv. Blažej (1491)

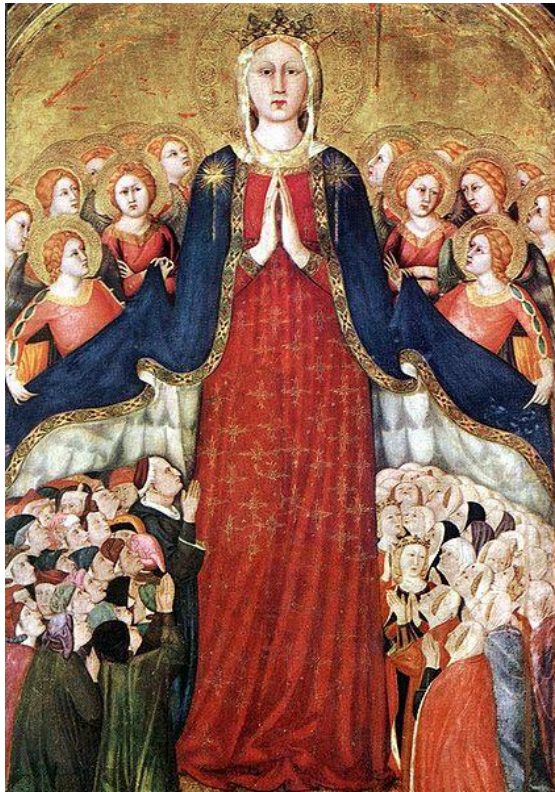

H. Memling: Anjel na mori a zemi a vojsko kobyliiek (detail, 1474-1479)

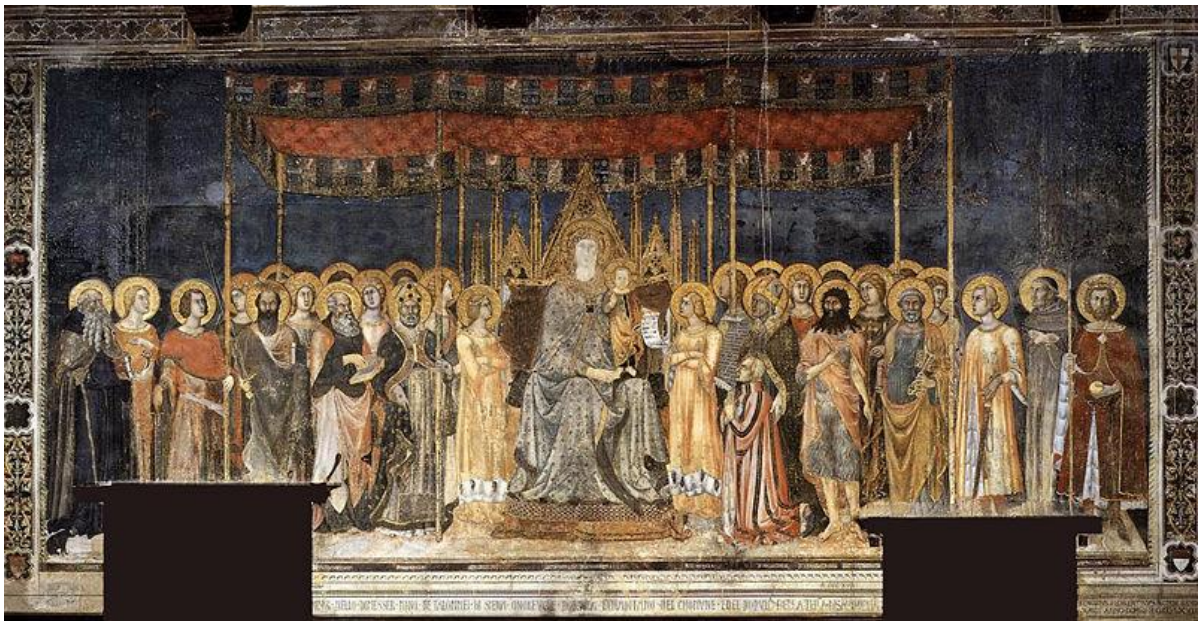
Memmo/Memmi Lippi - (†1356); sienský maliar, stúpenec S. Martiniho; bol jedným z umelcov, ktorí pracovali v katedrále Orvieto; neskôr nasledoval Martiniho na pápežsky dvor do Avignonu, kde pôsobil až do pol. 14.st.

http://en.wikipedia.org/wiki/Lippo_Memmi

https://www.google.sk/search?q=Memmi&esprv=210&es_sm=93&tbm=isch&imgil=cncdHn3ra6h4KM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn1.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AAND9GcSHq1SS0JzNS_HjflK985icskGRARDqRF5zuHwggq1Ywbb08smr%253B800%253B600%253B18q51ReYWktiOM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.artyclopedia.com%25252Fartists%25252Fmemmi_lippo.html&source=iu&usg=__XvvtrZZ2QPd9c2HkRBHu7NIQU-o%3D&sa=X&ei=RTEKU8HFHKGM7QazloDwAQ&ved=0CGcQ9QEwBw&biw=1858&bih=995#facrc=&imgdii=usItBack5vLXEM%3A%3Bb44TkVaHoRyKhM%3BusItBack5vLXEM%3A&imgrc=usItBack5vLXEM%253A%3BRdkisGebnO6dHM%3Bhttp%253A%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwikipedia%252Fcommons%252Ffa%252Ffaa%252FLippo_memmi%252C_madonna_col_bambino_da_s.clemente_dei_servi%252C_SI.JPG%3Bhttp%253A%252F%252Fcommons.wikimedia.org%252Fwiki%252FFile%253ALippo_memmi%252C_madonna_col_bambino_da_s.clemente_dei_servi%252C_SI.JPG%3B1488%3B2292

L. Memmo: Madonna della Misericordia (freska kaplnky dómu v Orvieto, 1350)

L. Memmo: Maesta (freska, Palazzo Pubblico di San Gimignano, 1317-1318)

L. Memmo: Judáš prijíma tridsať strieborných (freska, Palazzo Pubblico di San Gimignano, 14.st.)

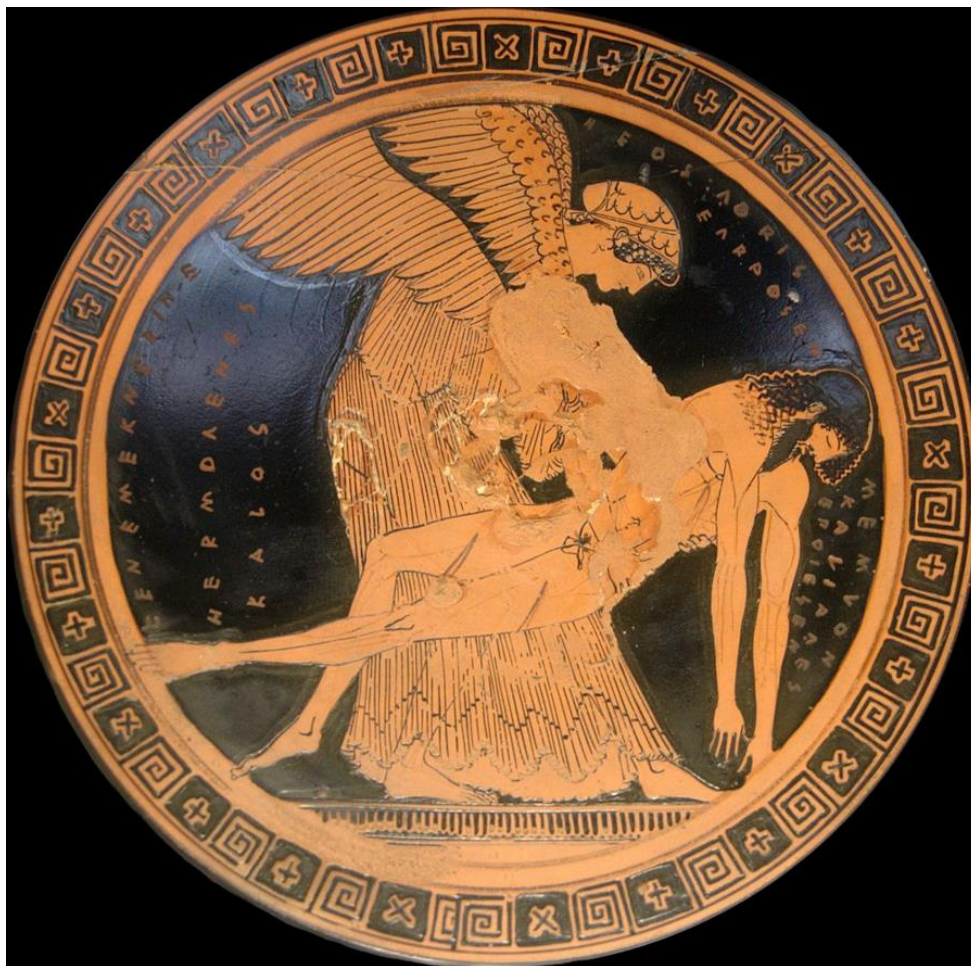
Simone Martini a L. Memmo: Zvestovanie so sv. Ansanom a Margitou (1333)

Memnón - v gréckej mytológii syn bohyne Eós a Tithóna/Titóna; po mŕtvom Hektorovi veliteľ Trójanov, usmrtený počas Trójskej vojny Achillom; jeho smrť bohyňa Eós dodnes prejavuje slzami v podobe ranej rosy; v chybnom dobovom výklade spojovaný s tzv. Memnónovými kolosy; pozri Memnonova pieta

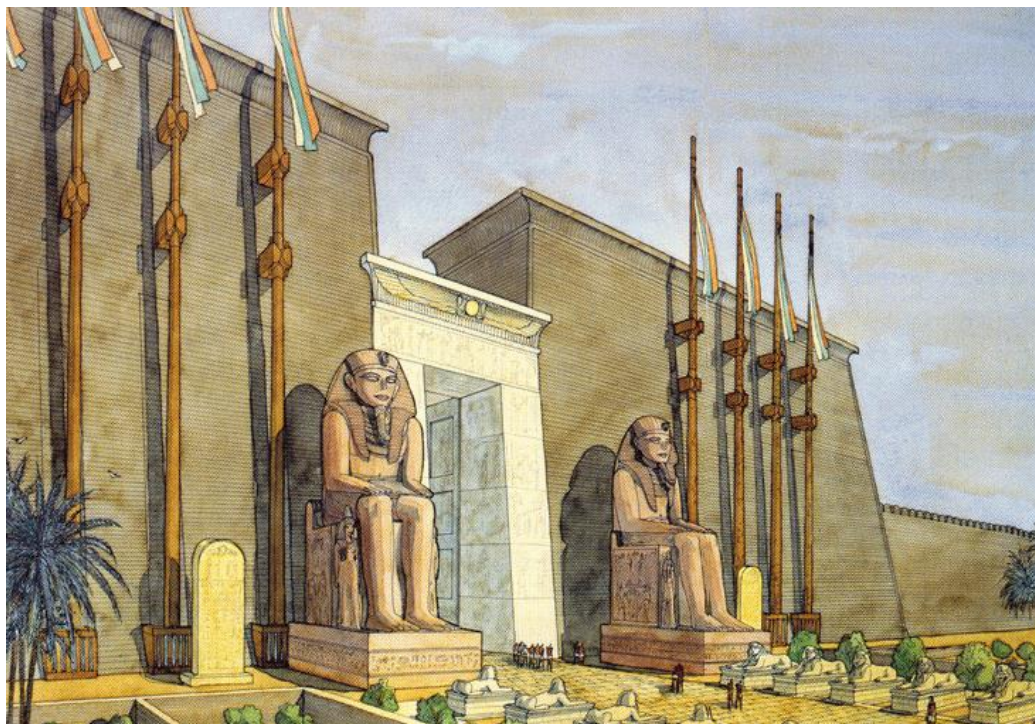
Maliar Polygnotos: Achilles zabíja Memnona (červenofigúrový stamnos, 450-420pr.Kr.)

tzv. **Memnonova pieta** - staroveký atický červeno figurový pohár z 490-480 pr.Kr. z Capuy v Taliansku; podpísaný Douris maliarom a Kalliades hrnčiarom; zobrazuje bohyňu Eós dvíhajúcu mŕtve telo svojho syna Memnona

Douris maliar a Kalliades hrnčiar: Tzv. Memnonova pieta (červeno figurová keramika, Capua, Taliansko, 490-480 pr.Kr.)

Memnónove kolosy/Memnónove stĺpy - dve egyptské sochy-kolosy (17,9m) z nedochovaného zádušného chrámu Amenohotepa III. (Nová ríša) na brehu Nílu oproti *Luxoru* (15.st.pr.Kr.); *pieskovcové* sochy sediaceho kráľa, postavené pri vchode dnes neexistujúceho chrámu *nekropoly* u *Théb*; ku kolosom patrili ešte aj sochy vládárovej manželky a matky, ďalej dve nílske božstvá so znakmi *Horného* a *Dolného Egypta* (*Ialia* a *papyrus*), obopnutými *hieroglyfickými* nápismi „jednota“; sochy vytvorené staviteľom *Luxoru* Amenhotepom; názov Memnónove kolosy zavedený Grékmi a Rimanmi, ktorí sochy spojili s mýtickým kráľom *Memnónom*, synom bohyne *Eós*; severný kolos poškodený pri zemetrasení 27pr.Kr. > vo vzniknutej trhline pri východu slnka zohrievaný vzduch vydával tóny, považované za nárek *Eós*, ktorá práve vystupovala po nebeskej klenbe; po reštaurácii sochy Septimom Severom 1999 po Kr. tóny utíchli

Rekonštrukcia Memnónových kolosov pred pylónmi zádušného chrámu Amenhotepa III

L. Haghe podľa R. Davida: Memnonove sochy v Thébach v priebehu povodní (farebná litografia, 1848)

memoáre - *pamäti*; z franc. *mémoire* – „pamäť“; v literatúre o umení vzpomienky na prežitý život, udalosti, cestu, pobyt, stretnutie ap.; mávajú široké rozpätie od anekdotičnosti (pozri *anekdota*) cez neosobnú dejovú popisnosť až k pamätiam, v ktorých sa objavuje silná subjektivita, sebaštylizácia

a štylizácia udalosti, vlastné hodnotenie a úvahy; zvyčajne rozvíjané chronologicky; cez osobný prežitok a svedectvo podaných udalostí je miera objektivity, pravdivosti a spoľahlivosti rozdielna a memoáre ako literárny prameň umeleckohistorickej (pozri *dejepis umenia*) a teoretickej práce musia byť kriticky preverované; memoáre sú zamerané predovšetkým na vonkajšie životné deje a tým sa líšia od autobiografie; pozri *dielo literárne*

memoriálne stavby - z lat. memoria – „pamäť“; *pamätník*, stavba na pamäť pomyselnej alebo skutočnej udalosti, prípadne pomyselnej alebo skutočnej osobnosti; pozri *kostol pamätný, chrám memoriálny*

memoriálny - príd. meno od *memoáre* – „pamäti, spomienky“; v úzkom význame: vytvorený na pamiatku (osobnosti, udalosti)

Baleka v súvislosti s heslom *profil > profil trojštvrťinový*: odvrátená tvár strateného profilu vyjadruje aj *smrť* zobrazeného a jeho zmiznutie v záhrobnom svete, napr. vo výjavoch smrti, *memoriálnych* dielach

memoriálny chrám - chrám memoriálny

Memphis Group - hnutie talianskych dizajnérov a architektov v 80. rokoch 20. storočia; umelci čerpali inšpiráciu z Art Deco a popartu, vrátane štýlov, ako je 1950 Kitsch a futurizmus; dizajn charakteristický svojou pestrú palétou; pozri *Alchymia Studio*

kolekcia nábytku s futuristickým dizajnom

mená -

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Jména>

mená krstné - krstné mená

mená ľudské - ľudské mená

mená mužské - mužské mená

mená podľa pôvodu -

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Jména_podle_původu

mená slovanského pôvodu -

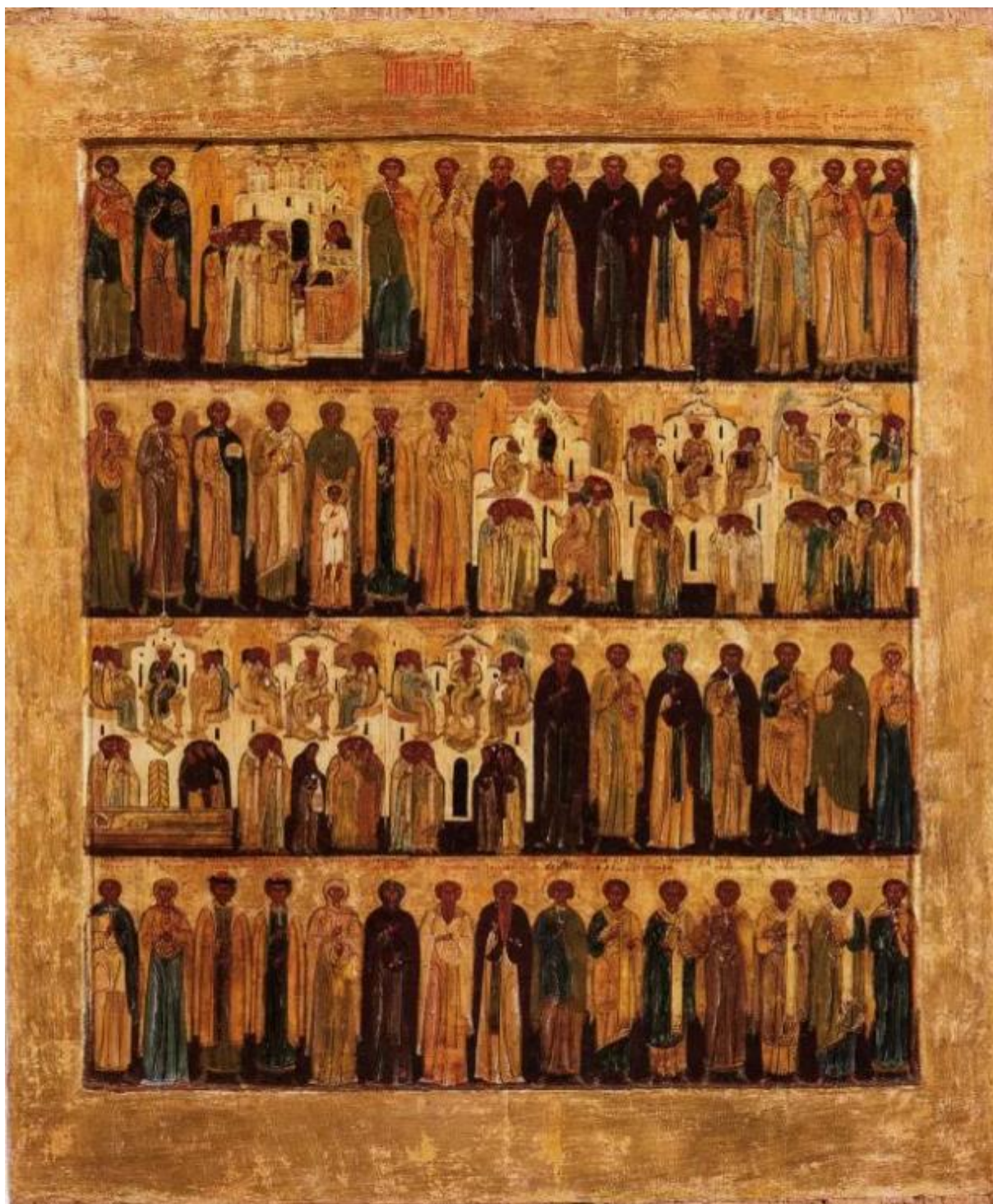
http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Jména_slovanského_původu

mená ženské - ženské mená

menády - mainady, thiády, bakchnatky

menaion ikona - menaionová ikona; gréc: Μηνάιον/menaion – „mesiace“; slovansky Миняя/mineja; termín pre súbory liturgických textov, modlitieb a príbehov, založených na poradí dní svätých a ďalších sviatočných dní v *cirkevnom kalendári*; Menaion ikona je podobná v tom, že sa jedná o obrazové zoskupenie svätých, zvyčajne v radoch, podľa ich poradia v *cirkevnom kalendári*; Menaion ikony sa začali objavovať v Byzancii okolo doby cisára Basil II (963-1025)

<https://iconreader.wordpress.com/2012/07/01/the-july-menaion-icon/>

Sedemdesiat apoštolov (Menaion ikona, Vologda, 17.st.)

Sv. Karpos apoštol (Menaion ikona k 26.máju)

Menas - *kresťanský svätec*; v umení zobrazovaný v póze *oranta*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Icon>

H. Schedel: Menas vojak (Norimberská kronika, 1440-1514)

P. Veronese: Sv. Menas (1560)

Menčíková Věra - rus. Вера Францевна Менчик; (†1944); britsko-československo-ruská šachista, známa ako prvá šachistka na svete, ktorá získala titul šachového šampióna; súťažila v šachových turnajoch s niektorými z poprednými svetovými mužskými šachovými majstrami, porazila veľa z nich vrátane budúceho majstra sveta Maxa Euweho; jej otec František Menčík sa narodil v Bystrej nad Jizerou v Čechách, zatiaľ čo jej matka, Olga Illingworth (†1944) bola Angličanka; otec bol riaditeľom viacerých šľachtických majetkov a jeho žena vychovávala deti majiteľov nehnuteľností; v 6 rokoch sa naučila hrať šach; v 15 rokoch skončila druhá v školskom klubovom turnaji; v dôsledku revolučných zmien, ktoré nastali v Rusku po VOSR, jej otec stratil mlyn, ktorý vlastnil, a zároveň s tým dom, kde rodina žila; manželstvo rodičov sa rozpadlo a Menčík sa vrátil do Čiech; matka s dcérami sa presťahovala do Anglicka, kde sa usídlila v Hastingse; v roku 1925 Věra hrala dva zápasy proti Edith Price a vyhrala oba a bola považovaná za najsilnejšiu šachistku krajiny, ale keďže nebola Britka, nemohla nastúpiť v národnej súťaži; v štartovej listine Majstrovstvá sveta 1927 bola uvedená ako Ruska a v štartovej listine Majstrovstvá sveta 1939 ako Angličanka, hoci celý život reprezentovala Československo; najlepšie výsledky na medzinárodných turnajoch prišli na Ramsgate 1929; najprv ju trénoval Drewitt neskôr sa stal jej najdôležitejším šachovým učiteľom Géza Maróczy; v roku 1937 sa vydala za oveľa staršieho Rúfusa Stevensona, ktorý bol editorom Britského šachového magazínu a neskôr tajomníkom Britskej šachovej federácie; v roku 1944 sa 38ročná Vera, ktorá rok predtým pred ovdovela a stále držala titul ženského majstra sveta, zahynula vo veku 38 rokov spolu s matkou a sestrou Ol'gou, tiež vynikajúcou šachistkou, pri nemeckom raketovom ostreľovaní Londýna; na jej počesť bola trofej v šachovej olympiáde pomenovaná pohár Věry Menčíkovej; Menčíková je v histórii najdlhšia vládnuca šampiónkou v ženskom svetovom šachu, avšak proti najlepším mužským hráčom sa jej tak dobre nedarilo; prehrala zápasy s Jose Raulom Capablancou (9-0), Alexandrom Alekhinom (7-0), Michailom

Botvinnikom (2-0), Paulom Keresom (2-0), Reubenom Fine (2-0) a Emanuelom Laskerom (1- 0); roku 2011 bola uvedená do Svetovej šachovej slávy; pozri *šach*

Mendelsohn Erich - pozri *skulpturálna architektúra, expresionizmus, Ensteinova veža*

http://en.wikipedia.org/wiki/Erich_Mendelsohn

Mendésy cap - *cap Mendésy*

mendikanti - *žobrávny rád*

Mellini Alessandro - (*1931); taliansky dizajnér, hlavný predstaviteľ *Alchymia Studio*

Menelaos - v *gréckej mytológii* spartský kráľ, syn *Átreia*, ústredná postava *Homérových* básní (pozri *Illias*, *Odyseia*); manžel krásnej *Heleny*; keď mu *Paris* uniesol ženu (pozri *Katreus*), požiadal o pomoc svojho brata *Agamemnóna*, ktorý usporiadal výpravu proti *Tróji*; hoci chcel spor riešiť mierovou cestou, Menelaos za zaradil medzi popredných bojovníkov, vyznamenal sa v súboji s Paridom a tým, že vyrval Trójanom *Patroklovu* mŕtvolu; po dobytí Tróje sa s Helenou zmieril a do dlhšom blúdení sa vrátil späť do Grécka; pozri *Próteus*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Menelao>

G. Bonasone: Spútaný Proteus prezrádza Menelaovi budúcnosť (medirytina z A. Bocchivho spisu: „Bonon Symbolicarum quaestionum, de vniuerso genere, Quas serio ludebat, Libri Quinque“, 1555)

mené-tekél-ufarsín (perés) - tri slová, ktoré prorok *Daniel* (Kniha Danielova 5) rozlúštil na stene počas hýrivej slávnosti (pozri *Belsazarova hostina*) kráľa *Belsazara* (syna *Nebúkadnekara*): „zrátané, zvažené, rozdelené“; prorokovali záhubu *babylonského* kráľovstva ako trest za to, že kráľ použil posvätné nádoby z *Jeruzalemského chrámu* počas svojej hostiny; (Tintoretto, Rembrandt); pozri *biblia*; porovnaj stredoveké proroctvo o *cédroch libanonských*

Rembrandt: Belsazar

G. B. Göz, J. G. Hertel st. (vydavateľ): Baltazárova hostina (kolorovaná medirytina, okolo 1765)

G. Doré: Daniel tlmočí Mene Tekel (drevoryt, 1866)

Menesteus - v gréckej mytológii úhlavný nepriateľ Thesea, ktorý v jeho neprítomnosti obsadil aténsky trón
Mengaroni Ferruccio - (†1925); pozri *Medúza*

<http://neuteboom.it/?p=120>

Ferruccio Mengarini: Medúza (1925)

Menglöd - v starej nórčine – „Tá, ktorá miluje šperky“; v *severskej mytológii* bohyňa, ktorá podľa básne *Fjolsvinnsmal* prebýva vo svojom zámku na hore *Lyfjaberg* a čaká na boha *Svipdagra*; ešte sa s ním nikdy nestretla, ale vie, že je predurčený byť jej manželom; zámok, kde čaká, je nedobytný, zahalený plameňom ohňa; jej strážcom a opatrovníkom je obor, *Jötnar Fjolsvin*; podľa vedcov je totožná s bohyňou *Freyou*; pozri *severskí bohovia*, *Jötnar*

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Mengl%C3%B6d>

J. Bauer: Freya a Svipdag (ilustrácia, 1911)

Mengs Anton Raphael - (†1779); nemecký klasicistický maliar; myšlienkovy vychádzal z diela Johanna Joachima Winckelmannna; presadzoval myšlienky kozmopolitnej kultúry; preslávil sa ako portrétista; sám seba pokladal za proroka nového umenia, ktorého úlohou je vdýchnuť nový život upadajúcemu umeniu; za vrchol úpadku pokladal neskorobarokového maliara *G. B. Tiepola*; veril v nápravu spoločnosti prostredníctvom umenia

https://de.wikipedia.org/wiki/Anton_Raphael_Mengs

http://commons.wikimedia.org/wiki/Anton_Raphael_Mengs

<https://www.google.sk/search?q=Anton+Raphael+Mengs&espy=2&biw=1841&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwj1nd2mrJPKAhXKCSwKHf0qCBEQiR4lhAE>

A. R. Mengs: Sen sv. Jozefa (1773-1774)

A. R. Mengs alebo G. Casanova: Jupiter a Ganymedes (freska, 1758-1759)

A. R. Mengs: Pápež Klement XIII. (1758)

A. R. Mengs: Autoportrét (18.st.)

A. R. Mengs: Autoportrét (1773)

A. R. Mengs: Autoportrét (1778-1779)

A. R. Mengs: Perseus a Andromeda (1773-1776)

R. Mengs: Kristovo nanebovstúpenie (18.st.)

A. R. Mengs: Noli me tangere (1770-1771)

A. R. Mengs: Parnas (1760)

A. R. Mengs: Kristus na hore Olivovej (1769)

A. R. Mengs: Bičovanie Krista (1769)

A. R. Mengs: Hesperos alebo personifikácia večera (1765)

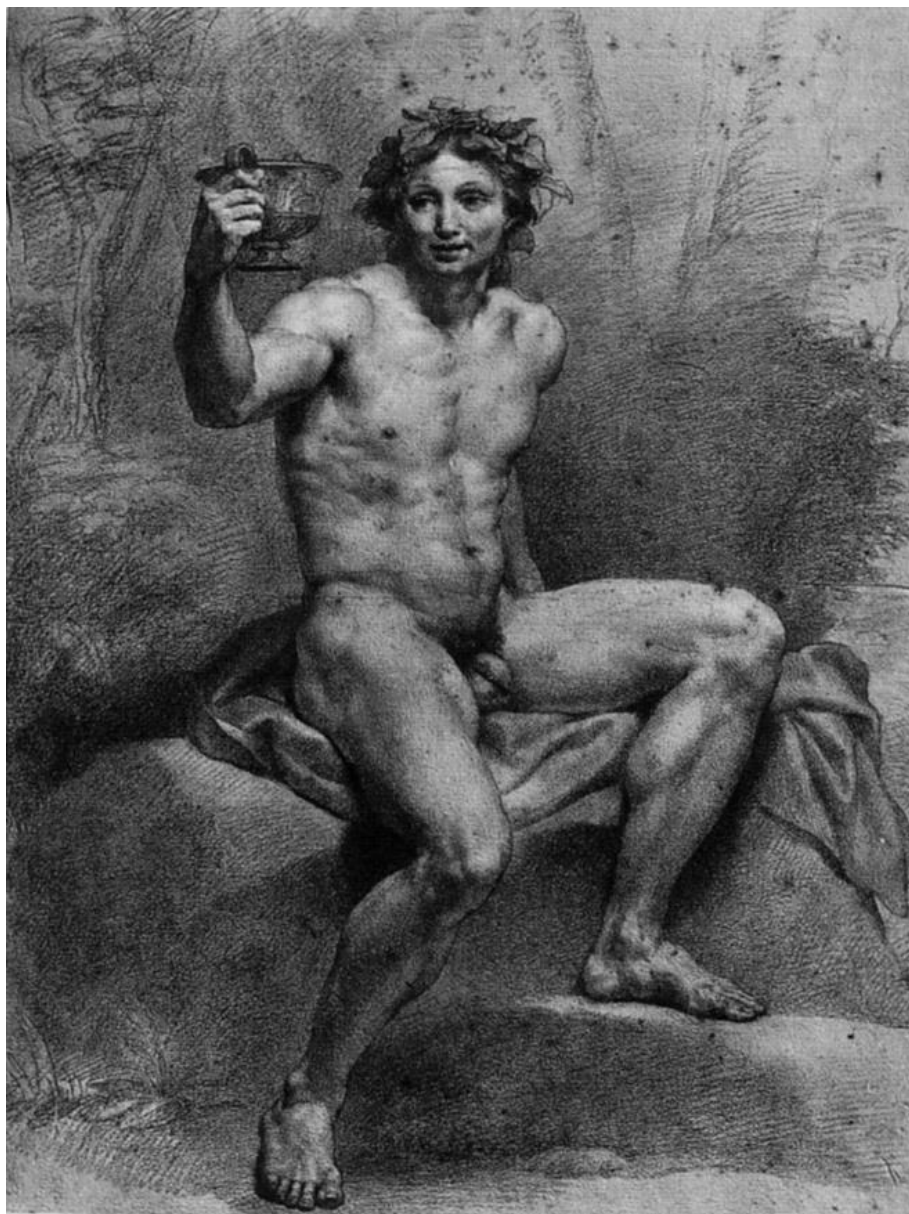
A. R. Mengs: Helios ako personifikácia poludnia (1765)

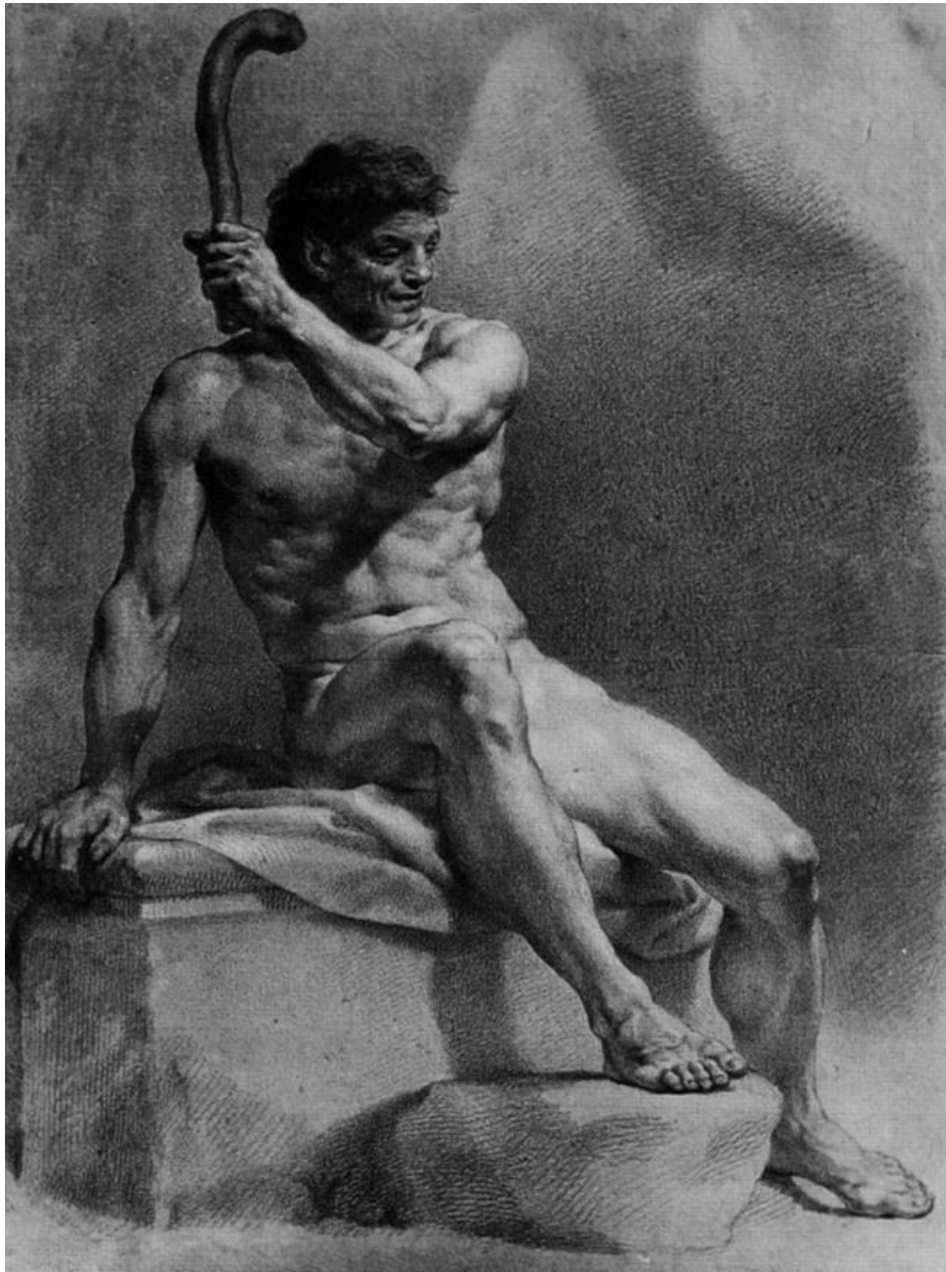
A. R. Mengs: Paridov súd (1757)

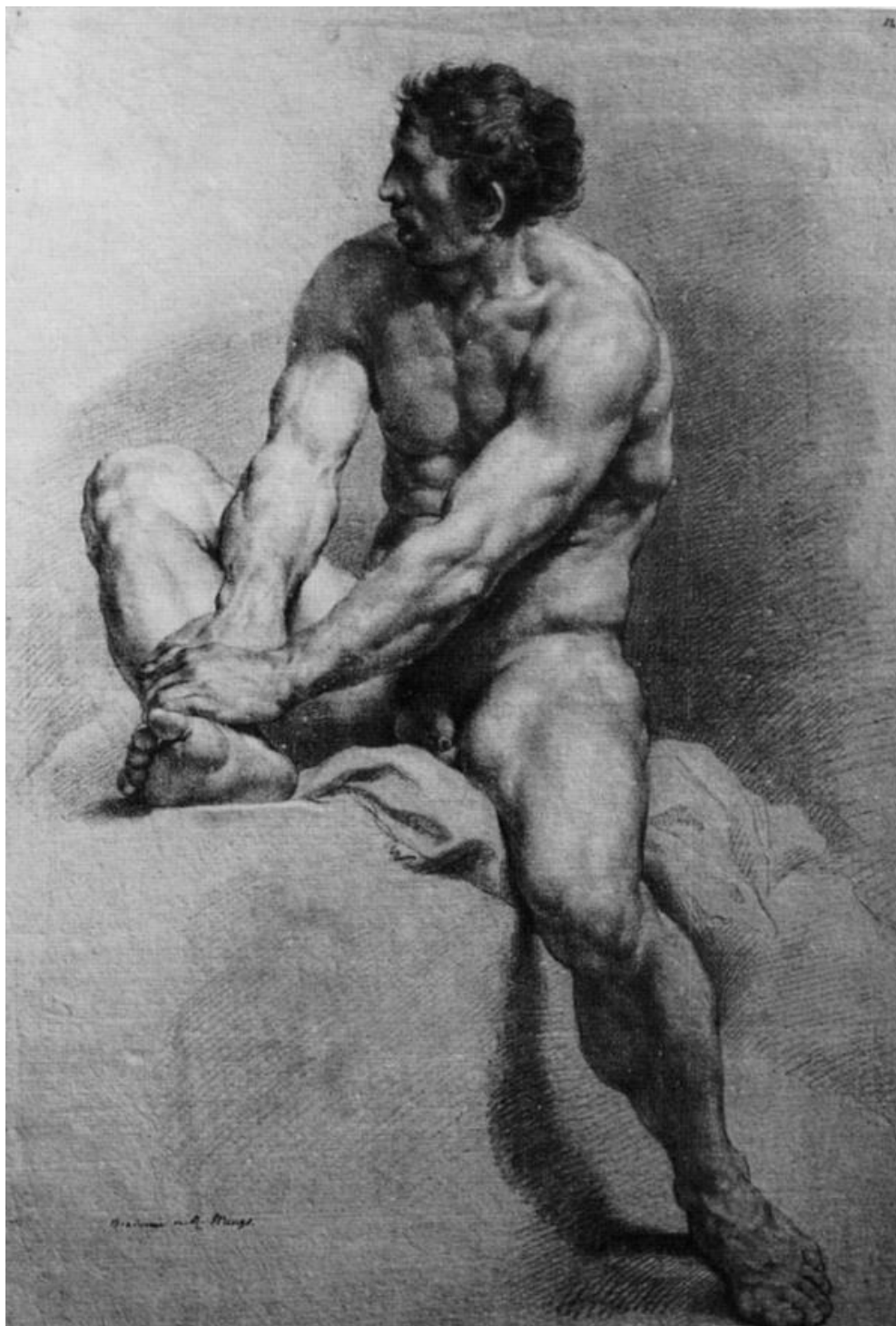
A. R. Mengs: Semiramis prijíma správy o babylonskom povstaní (1756)

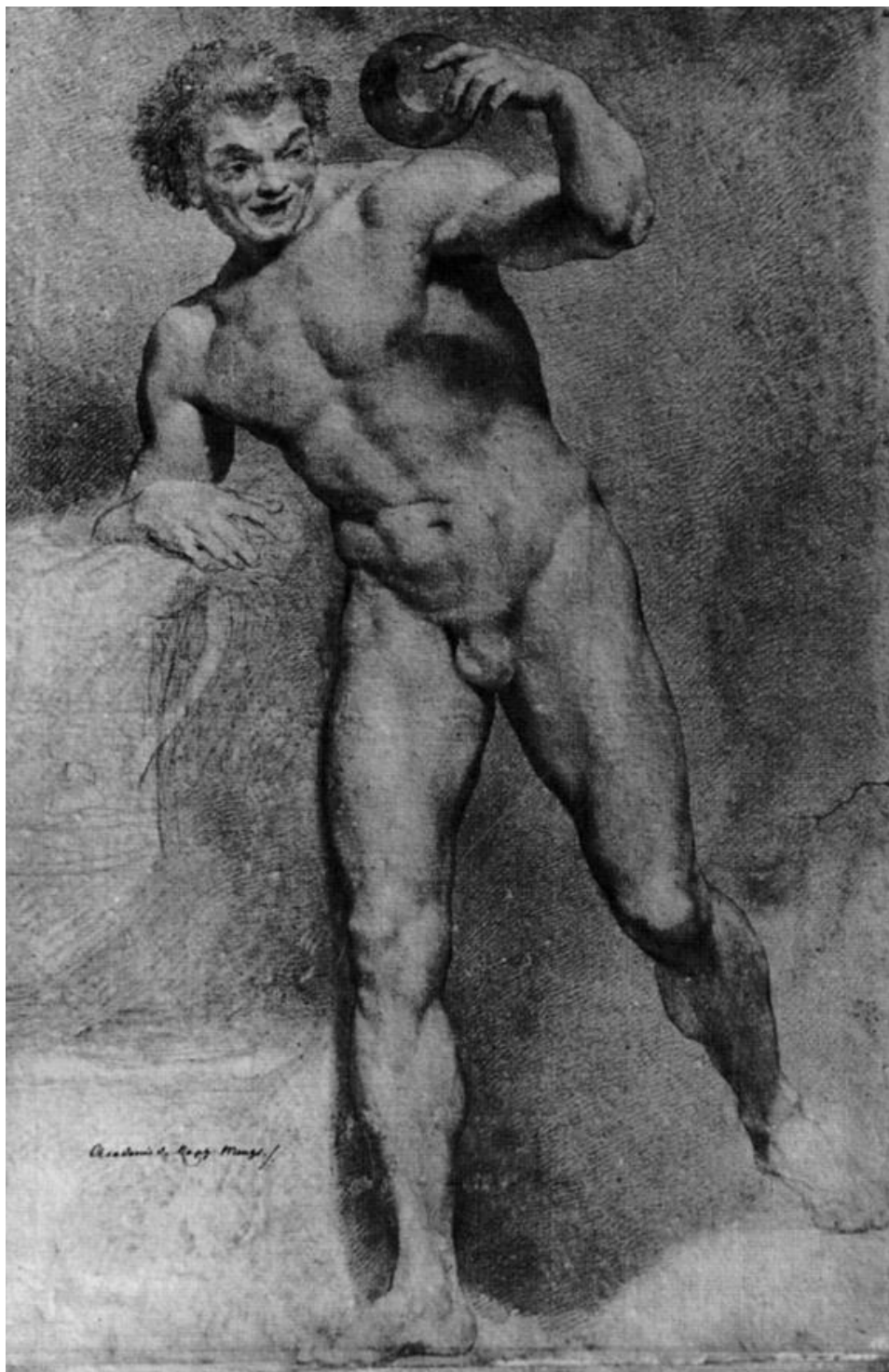
A. R. Mengs: Sediaci mužský akt ako Bacchus s vencom a šálkou v pravej ruke (štúdia, dessin aux deux crayons: čierna krieda, so zvýraznením svetla bielou kriedou na šedohnedom tónovanom papieri, 1775)

A. R. Mengs: Sediaci nahý muž s ohnutou palicou vo zdvihutej ľavej ruke (štúdia, dessin aux deux crayons: čierna krieda, so zvýraznením svetla bielou kriedou na hnedastom papieri, 1775)

A. R. Mengs: Sediaci nahý muž s ohnutou pravou nohou (štúdia, dessin aux deux crayons: sivá krieda, so zvýraznením svetla bielou kriedou na dymovom papieri, 1777)

A. R. Mengs: Bežiacy nahý muž ako faun s rapkáčom (štúdia, sivá krieda, 1777)

Menhart Oldřich - pozri tlač *bloková*

<http://www.databazeknih.cz/autori/oldrich-menhart-22233>

<http://libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=2&name=MENHART+OLD%D8ICH>

Menhet - staroegyptská bohyně vojny, manželka boha *Chnuma*; zobrazovaná ako žena s hlavou *levice*; pozri *egyptskí bohovia*

menhir - z bretónskeho – „dlhý kameň“; *megalitický* kultový pamätník z rovnakého obdobia ako *kamenné stoly* - *dolmeny* (mladšia *doba kamenná* a staršia *doba bronzová*); postavená na Iberskom poloostrove, v

Bretani a južnom Francúzsku, na britských ostrovoch, Nemecku, Taliansku a i.; vztýčený blok kameňa pripomínajúci *stélu* z predhistorických čias s magickým poslaním (dôležité pri náboženských obradoch); zvislo zapustený, nahrubo opracovaný, vzácne s reliéfnou výzdobou s rovnakými symbolmi ako v prípade dolmenov (postavy *Matiek*, *symbols plodnosti*, *symbols mužskej moci*: brúsené sekery, palice, šípy); najväčší na nachádzal v Locmarique v Morbihane (západné Francúzsko) a vážil 350 ton; dnes už zničené menhiry v Carnase v Bretani merali 20,3m; menhiry usporiadané do jedného alebo viacerých radov: *alignement* (v Kerlescane až 13 radov), do stredu polhruhu alebo stavané do kruhu v prípade *kromlechu*; pozri *Inkovia*

Meniacus - mučeník; pozri *kresťanskí svätci*

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Meniacus martýr (Norimberská kronika, 1493)

Menkaureova pyramída (v Gíze)/Mykerionova pyramída - Dudák v súvislosti s heslom *pyramída*: postavená pre Racheovho syna Menkaurea (Mykeriana), panovníka 4.dynastie (asi 2530pr.Kr., chronológia pozri *egyptské umenie*); je najmenšia z troch pyramíd (*Cheopsovej* a *Racheovovej*); jej strany meria 108,4m, výška 62m (pôvodne 66m); pozoruhodná svojou členitou vnútornou štruktúrou a použitím červenej *žuly* na obloženie spodnej časti (horná časť z bieleho *vápenca*), *pyramidion* pravdepodobne opäť žulový; pozdĺž južnej strany pyramídy stoja tri malé pyramídy kráľovien; *zádušný* a *údolný chrám* dokončený až v období Menkaureovho nástupcu Šepseskafa; pozri *pyramídový komplex*

Zamarovský v súvislosti s heslom Menkaure: z celej pyramídy, najmä neveľmi dôkladne opracovaných a uložených kvádrov cítiť chvat; napriek tomu sa dokončenia stavby Menkaure nedožil (ako hovorila aj veštba o skorej smrti faraóna); na jej stavbu použité oveľa väčšie kvádre ako pri iných pyramídach (zrejme pre urýchlenie výstavby); v prvej fáze mala základňu 60x60m, postupne zväčšená, aj *hrobová komora* spustená do bezpečnejšej hĺbky; je pomerne malá a nízka (6,5x2,3m, výška 3,5m); obložená asuánskou *žulou*, povala pritesaná do oblúka (*klenba nepravá*); podľa niekdajších očitých svedkov bola Mykerionova pyramída najkrajšia: dolnú polovinu mala obloženú červenou asuánskou žulou, ktorú vystriedalo obloženie z bieleho turského *vápenca* a *pyramidion* bol pravdepodobne opäť z červenej žuly; toto dvojfarebné obloženie si zachovala do 16.storočia, keď ju oň olúpili *mameluci*, ktorí na severnej strane zanechali aj jazvu pri pokuse dostať sa k pokladom; areál Menkaureovej pyramídy (*pyramídový komplex*) je dnes v troskách, rozoznať pôdorys *zádušného chrámu* (pôdorys 45x45m); stavaný z kameňa a dokončený z tehál; *údolný chrám* mal približne rovnaké rozmery; výstupná cesta *dromos* spájajúca obidva chrámy

mala dĺžku trištvrte kilometra a je dodnes viditeľná; zachovalejšie sú tri satelitné pyramídy stojace na južnej strane; dokončená je iba východná; v podzemí tejto pyramídy dodnes zachovaný *sarkofág* kráľovej manželky Chamereenebtej; v strednej pyramíde nájdené zvyšky drevenej rakvy a ľudských kostí; západná pyramída je prázdna s nedostavanou hrobovou komorou; každá zo satelitných pyramíd mala osobitný zádušný chrám a všetky tri ohradené spoločným múrom

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=cs&u=http://cs.wikipedia.org/wiki/Menkaure&prev=/search%3Fq%3Ddvojportr%25C3%25A9t%2BMenkaurea%2Bs%2Bman%25C5%25BEelkou%26hl%3Dsk%26rlz%3D1C1TEUA_enSK466SK466&sa=X&ei=oFs_Ue_wAY7U4QS74YC4DA&ved=0CDUQ7gEwAA

Menni - Zamarovský: podľa tradície prvý egyptský kráľ (okolo 3 tis.pr.Kr), zjednotiteľ krajiny a zakladateľ mesta *Menfisu*; nie je jednoznačne doloženou historickou osobou; väčšina egyptológov ho stotožňuje s historicky doloženým kráľom Narmerom (pozri *Narmerova paléta*); pozri *Ptah*, *Biely múr* (Zamarovský)

Menippos z Gadary - (okolo 260 pr.Kr.); grécky *filozof*, predstaviteľ *kynizmu*; pôvodne *otrok*, neskôr sa stal *tébskym* občanom; vytvoril literárnu formu zvanú podľa jeho mena *menippská satira*

http://sk.wikipedia.org/wiki/Menippos_z_Gadary

D. Velasquez: Menippos (1639-1641)

Mennofer/Mennefer - Memfis

Menoikeos - v gréckej mytológii hrdina, otec *Iokasté*

Menoitios - v gréckej mytológii:

1. syn *Titána Japeta* a jeho manželky *Okeanidy Asie*; pozri *Titáni, teogónia*
2. syn fockého hrdinu *Aktora* a otec *Achillovho* priateľa *Patrokla*; manžel *Stenely*

menológia - byzantské životopisy svätých, byzantská knižná maľba

menológium/monologion/synaxar - vo východnej kresťanskej cirkvi mesačný rejstrik životopisov svätých; bohato zdobený; pozri *synax*; *knihy liturgické*

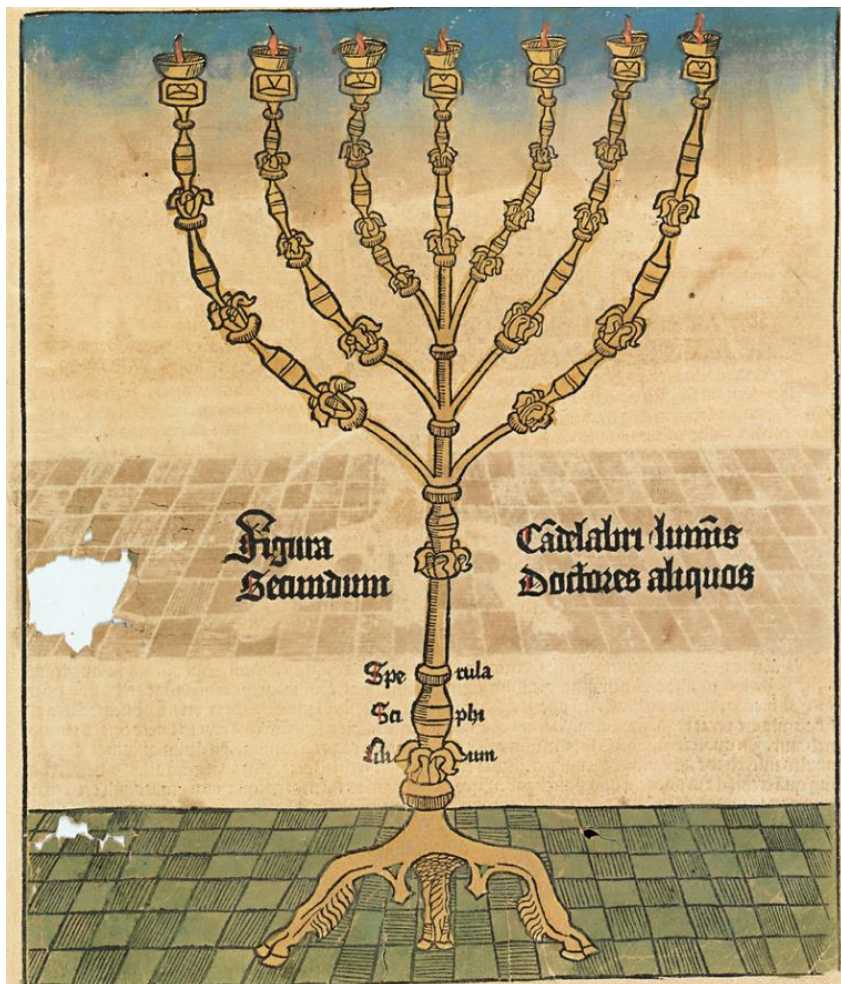
Menologium Basilea II. - menologium (koniec 979-984) byzantského cisára (†1025), počas ktorého *Byzantská ríša* dosiahla najväčšieho rozsahu (upevňoval svoje panstvo aj v Taliansku); pozri *mariánsky cyklus*; *dielo literárne*

menóra - kultový sedemramenný svietnik v *synagóge*; nachádza sa po bokoch posvätnéj schránky *aron ha-kodeš*, ktorá v sebe ukrýva *Tóru*; menóra býva často segmentového tvaru; pozri *kandeláber*, *svietidlá*; *osemramenný svietnik*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDid%C3%A9>

Menóra zo Zachariášovho videnia (Biblia de Cervera, 1299-1300)

N. N. Ge: Súd sanhedrinu (1892)

G. Bonasone: Hermes Trismegistos (rytina, 16.st.)

menštruácia - Eberhard v súvislosti s heslom *krv*: v čínštine sa rozlišujú dva druhy krvi, čerstvá ľudská, ktorá prýšti z rany, je červená a je symbolom *života*; iná je krv tmavá, menštruálna, ktorá je nečistá a dotyk s ňou prináša *choroby* a *nešťastie*; pozri *zdravie*

www v súvislosti s heslom *anasyrma*: je mnoho historických dôkazov, ktoré naznačujú, že *gesto* anasyrma malo dramatický a nadprirodzený účinok, pozitívny aj negatívny; *Plinius Starší* píše, že menštruujúca žena, ktorá odhaľuje svoje telo môže zaplašiť krupobitie, tornáda a blesky

Mentór - v *gréckej mytológii* bol Mentór verným priateľom *Odysea*, ktorému Odysseus zveril svoj dom na *Ithake*, keď odchádzal do vojny, a ktorý vychovával jeho syna *Telémacha*

B. West: Calypso prijíma Telemacha a Mentora (1805)

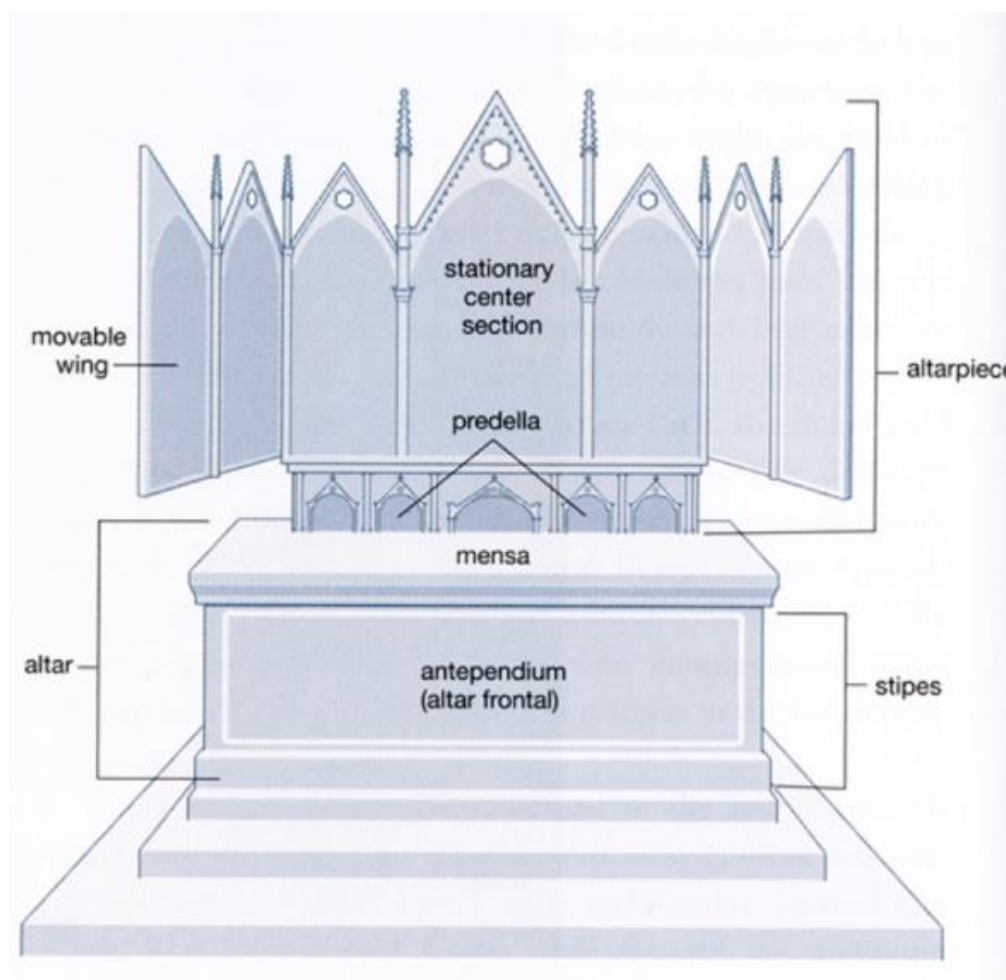
Menu - Min/Menu/Amune-Min

menza/mensa - lat. – „stôl“; rus. Престол/prestol; obetný/oltárny stôl *kresťanského* rítu; drevená, neskoršie kamenná doska na podstavci (*stipes*) rôzneho tvaru a funkcie (stolová mensa na podperách, skriňová s ostatkovým priestorom /pozri *patrocinium*/, tumbová, sarkofágová); pozri *konsegráčny križ, oltár; tumba, sarkofág, confesio, pôstne vellum, antimins, antependium*

https://en.wikipedia.org/wiki/Altar_stone

https://cs.wikipedia.org/wiki/Olt%C3%A1%C5%99n%C3%AD_mensa

https://cs.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%Btn%C3%AD_st%C5%AF

Mephitis - Mefitis pozri *meter*

merat' - pozri *meter*, *dĺžkové miery*, *historické miery*

mercedariovia - Najväčší maliari: španielsky mníšsky rád na počiatku 13.st. (založený Petrom Nolascom); okrem zvyčajných rehoľných sľubov skladaný sľub položiť život za kresťanov predaných do otroctva, ktorým tak hrozila strata viery; pozri *Serapion*, *kresťanské rády*; porovnaj *meredoni* (iné pomenovanie rádu mercedariovia)

Oxfordský slovník svätcov v súvislosti s heslom *Peter Nolasco*: vznik rádu z laického spoločenstva Rajmunda z Peñafortu, ktoré vykupovalo otrokov od *Maurov*; spoločenstvo sa stalo 1234 mercedárskou rehoľou, ktorá sa riadila zásadami sv. *Augustína* a 1235 ju schválil pápež Gregor IX.; rehoľa sa rozšírila takmer po celom Španielsku a úzko súvisela so znovuzískaním južných provincií Ferdinandom III. (pozri *reconquista*)

Mercurius - Merkúr

mercurius - Biedermann v súvislosti s heslom *labuť*: v *alchymistickej* symbolike predstavuje labuť pralátku mercurius, t.j. prchavý princíp

meredoni/mercedariovia - kresťanský rád založený Petrom Nolascom; pozri *mercedariovia*

Meret - Zamarovský: v *egyptskej mytológii* bohyňa chrámovej hudby; nebola veľmi významnou bohyňou; zobrazovaná na bohoslužobných výjavoch (najstaršie z čias Starej ríše); zobrazovaná ako ženská postava v priliehavom rúchu (pozri *kalasiris*), splývavé vlasy vzadu stočené do uzla, na hlave koruna v podobe kvetnáča s piatimi kvetmi, ruky predpažené ako dirigent pred prvým taktom; okrem hlavnej povinnosti bolo jej úlohou vítať kráľa, keď prichádzal pred obetný oltár (pomáhala obetujúcim velebiť boha); hoci Meretine funkcie časom prevzali bohyne *Hathora* a *Éset*, svoju osobnosť aj meno si Meret udržala až do grécko-rímskej doby; pozri *svätyňa Meret*; *egyptskí bohovia*

[http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D1%80%D1%82_\(%D0%B1%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BD%D1%8F\)](http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D1%80%D1%82_(%D0%B1%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BD%D1%8F))